

Voorkom ontruiming: vraag door!

In 2018 hebben maar 5400 ontruimingën plaatsgevonden, waarbij het naar schatting 4750 keer om woningen ging (en verder om bedrijfspanden). Dit zijn harde cijfers, want alleen gerechtsdeurwaarders mogen ontruimen en cijfers daarover worden jaarlijks gerapporteerd. Bij de helft van de woningontruimingën kwam er een hulpverleningsinstantie over de drempel. Hoe kan het in dit gevallen dan toch tot ontruiming komen?

Uiterste middel

Ontruimen kan alleen als een rechter daar met een vonnis uitdrukkelijk toestemming voor geeft. Dat gebeurt bijvoorbeeld bij een huurachterstand, wietteelt of overlast.

Er worden veel initiatieven ondernomen om ontruimingën te voorkomen: verhuurders, gemeenten en gerechtsdeurwaarders proberen hiertoe op allerlei manieren contact te leggen met de bewoners. Die moeite is terecht, want een ontruiming is een ingrijpend executiemiddel: het uiterste middel dat een gerechtsdeurwaarder (in opdracht van de verhuurder) moet uitvoeren.

Doel heiligt de middelen

Als er eenmaal contact is gelegd met de bewoner, is het aftasten welke mogelijkheden er zijn om de ontruiming te voorkomen. Ook wordt er geïnventariseerd of de betrokkene meer schulden heeft en of schuldhulp of bewindvoering een oplossing kan zijn voor de toekomst. Soms worden er regelingen getroffen onder dwang van schuldhulp of bewindvoering. Dat klinkt niet prettig, maar is soms wel nodig. Als de betrokken huurder zelf niet in staat is de huur goed te betalen, heiligt het doel (ontruiming voorkomen) de middelen (een dwangmiddel als bewindvoering).

Hulpverlening

Om ontruiming te voorkomen, doet iedereen dus hard zijn best om contact te leggen met huurders. Dan is het ronduit onthutsend als je - na doorvragen - hoort dat een huurder in al in beeld – of zelfs in behandeling - is bij hulpverleners. Hulpverlening is er natuurlijk in alle soorten en maten en met verschillende intensiteit. Maar een hulpverlener die goed en regelmatig contact heeft met een huurder: die zou toch van schulden moeten weten? Toch hoor ik vaak dat dit niet het geval is.

Professioneel

Dat de huurder zich schaamt voor huurschulden snap ik. Een professionele hulpverlener moet daar volgens mij aandacht voor hebben en opmerken dat er mogelijk sprake is van geldproblemen en huurschuld. Herhaaldelijk heb ik het echter meegemaakt dat er overduidelijke signalen waren van financiële problemen, maar dat die niet werden opgepikt.

Vraagangst?

Als gerechtsdeurwaarder heb ik binnen dertig seconden in drie vragen op tafel of er sprake is van problematische schulden. En vaak kan ik dan ook redelijk inschatten of betrokkenen zelf overzicht hebben en de capaciteit om problemen zelf op te lossen. Waarom kan een hulpverlener dit niet? Wordt er niet naar gevraagd? Is er sprake van 'vraagangst'? Ik weet dat er hulpverleners zijn die wel naar schulden vragen en de financiële situatie in de gaten houden, maar een grote groep doet dat blijkbaar niet.

Doorvragen

Doorvragen kan niet altijd en op alles. De situatie kan gecompliceerd zijn en spoedeisende zaken verhinderen soms dat alles kan worden gecheckt. En toch: een dak is een basisbehoefte. Een huurder vragen naar een huurschuld of een dreigende ontruiming is ook een teken van betrokkenheid en zorg. Zorg voor een menswaardig bestaan. Niet doorvragen is struisvogelen, want problemen komen zelden alleen. Weg dus met de vraagangst!

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog voor beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.